

NVE Konesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Bamble 18.09.2015

Konesjonsøknad vedr. uttak av vann fra Lona-vassdraget til Smoltproduksjon. Høringsuttalelse fra berørte, naboer og grunneiere til vassdraget (017.2Z).

I forbindelse med behandlingen av konesjonssøknaden fra Fossing Storsmolt Holding AS datert Juli 2015 etter vannressursloven § 8 legger vi til grunn at NVE vurderer sakskomplekset i sin helhet, inklusive vannforekomstene, vannveien og tilhørende innretninger. I den sammenheng vises til søknaden side 12 hvor det i nyere tid (etter år 2000) har vært innsendt naboklager over hvordan vassdraget reguleres og ivaretas. Nevnte klager har ikke medført endringer i regimet vedr. vedlikehold og reguleringer.

Videre bemerkes det at det på grunn av stor vannføring i vassdraget ved to forskjellige anledninger, år 2006 og 2010, ble veikulvert for lokalvei tilhørende 13 husstander, Bakkeveien, totalt ødelagt. Naturskadefondet utbetalte i den forbindelse til sammen ca NOK 1,5 millioner for å bygge opp igjen veien.

Videre kan en lese på side 9 i søknaden : «Det er til sammen 12 magasin med **solide og delvis godt istandsatte** stein- og betongdammer i vassdraget». På bakgrunn av nevnte påstand har naboene, grunneiere og andre berørte foretatt en befaring av dammene med assistanse av Ingeniør Einar Tafjord, Kragerø, og en oppsummering / oversikt følger vedlagt.

Sikkerhet: Ved gjennomgang av vedlagte oversikt stiller vi oss meget kritiske til om sikkerheten ved dammene er ivaretatt på betryggende måte. Det er åpenbart at de fleste dammene ikke har tilsyn eller tiltak for å ivareta dam-konstruksjonene eller tappeinnretningene.

Anleggene er klassifisert i konsekvensklasse 1, den 15.12.2014. NVE's Seksjon for damsikkerhet, Tønsberg, opplyser at det er en del krav som ikke er oppfylt jf. damsikkerhetsforskriften, blant annet at anlegget mangler en godkjent vassdragsteknisk ansvarlig (VTA) og NVE « har ikke oversikt per i dag om sikkerhetsnivået på de anleggene » .

Mange dammer benyttes i dag ikke til regulering og tappeinnretningene er fjernet. Gjenstående konstruksjoner med dels råtne broer / stokker representerer etter vår oppfatning betydelig risiko / fare for allmenheten, jfr det som er nevnt ovenfor vedrørende totalskade på veikulvert ved to forskjellige anledninger.

Videre tenker vi på risiko for brudd på anleggene etter hvert som ekstremvær blir mer hyppig. Dammene gir så absolutt ingen trygghetsfølelse i så henseende, se vedlagte foto .

Man kan stille spørsmål om man isteden kan fjerne enkelte damanlegg og eventuelt etablere en overløps-terskel i betong eller stein.

Rekreasjon: En del av magasinene og områdene omkring benyttes til friluftsmål. Det foregår fiske fra båt / land, det er ca 35 hytter, flere med brygger for båtbruk og ikke minst etablerte badeplasser som blir benyttet av beboerne i området. Reguleringer er nødvendigvis negativt i denne forbindelse. Imidlertid burde det absolutt være mulig å få endret dagens regime og etablere tappeplaner tilpasset de som benytter områdene til friluftsmål. Det behøver ikke bety mindre vann til produksjon, men de som har vannrettighetene må tappe vann på en annen måte ved å etterfylle fra magasinene lenger opp i vannstrengen.

Erfaringer:

Som nevnt er det tidligere innsendt klager på manglende regulering / brudd på reguleringsbestemmelsene. Her følger noen eksempler på senere års regulering som er i strid med reguleringsbestemmelsen:

Grummestadvannet: Sommeren 2012, -13 og 2014 kan det dokumenteres med foto at magasinet var nedtappet mellom 2,0 – 2,4m under HRV. I flomsituasjoner benyttes ikke installerte flomluker. Disse har ikke vært benyttet de siste 10 år og regulanten lar vannet gå i overløp over damkrone med den følge at man får uforholdsmessig stor vannstandstigning langt over HRV..

Sagvik dam: Ved befaring 17.09.15 ble det registrert overløp på ca 1,3m på dammen, som har damkrone på HRV. Flomlukene på hoved-dammen var imidlertid stengt.

Tekstjenn: I årene 2009,-10,-11 og 2012 lå magasinet nedtappet 3,0 – 3,5m p.g.a. en defekt bunnappeluke. Regulanten viste ingen vilje til utbedring før i 2013. Dammen ble delvis reparert sommeren 2013, og ble det montert et gjennomgående rør i dammen, men stenge-innretningen fungerer dårlig, og lekker.

Bakkevann: Her er situasjonen lik med Grummestadvannet. Det er manøvrerbare luker i reguleringsdammen, men disse blir aldri trukket i flomsituasjoner hvilket resulterer i unødvendige hyppige oversvømmelser og stengning og ødeleggelser på vei. I visse situasjoner er vannstanden i Bakkevannet så høy at vannstanden inne i veikulvert er over 50 cm, med den konsekvens at beboere langs Bakkeveien er nødt til å benytte en bom som gir adkomst direkte ut på E18 . *Dette medfører betydelig risiko for veifarende både på E18 og for beboere langs Bakkeveien, men Statens Vegvesen har gitt tillatelse til dette i nødsituasjoner.*

Dersom det skal legges til rette for 6 100 000m³ magasinert vann til disposisjon må det være en forutsetning at dammene dimensjoneres, oppgraderes og regulerings-innretningene etableres slik at de kan benyttes og blir benyttet på en forsvarlig måte. Dagens bjelkestengsler har store begrensninger ved bruk til regulering selv ved beskjedent vanntrykk. Videre må flomluker være operative til enhver tid, og betjenes etter sin hensikt avhengig av nedbørsmengder.

Oppsummering:

De naboer, grunneiere og brukere av vassdraget som står bak denne høringsuttalelsen ber om at følgende forslag innarbeides som en forutsetning til den omsøkte konsesjonen, ved videre bruk til kraftproduksjon, eller annen kommersiell bruk:

- Med fremtidig bruk av 6 100 000 m³ magasinert vann i Lona- vassdraget forutsettes at det gjennomføres en revurdering og ny klassifisering av samtlige dammer og at oppgradering av dammene gjennomføres etter godkjent teknisk plan.
- Dersom det ender opp med lavere magasinivolum ($\leq 6\ 100\ 000\ m^3$) skal dammer som normalt ikke har vært i bruk de senere årene rives og erstattes med enkle overløps-terskler for å opprettholde et normalt vannspeil som er midt mellom HRV og LRV i de aktuelle vannene.
- Det etableres et endret reguleringsregime.
 - ✓ *Grummestadvannet* reguleres innenfor HRV / LRV med 1,5 m. HRV = dagens damkrone
Tekstjenn reguleres innenfor HRV / LRV 1,0m . HRV = dagens damkrone.
Skjærstjø reguleres innenfor HRV / LRV 1,0m. HRV = dagens damkrone.
 - ✓ *Bakkevann* reguleres innenfor HRV / LRV 1,3m. HRV = dagens damkrone .
- Øvrige magasiner reguleres som angitt i tabell 1 i konsesjonssøknaden, men justeres for feil slik at høydene tilpasses damhøyder og tappeløp.

- For å etterleve nevnte reguleringsbestemmelser forutsettes at det tappes fra overliggende magasiner etter en utarbeidet plan som skal ligge som forutsetning i konsesjonen.
- Det etableres målestaver og informasjonen ved de enkelte magasiner.
- Tappingen loggføres slik at vannstander og tidspunkter kan kontrolleres.
- Minstevannføring. Det bør etableres minstevannføring oppstrøms Grummestadvannet m.h.t. fisk og ål. Dette medfører ikke vanntap da man normalt skal etterfylle magasinene i nedre del av vannstrengen.

Naboer, grunneiere og brukere av områdene som står bak denne høringsuttalelsen er ikke negative til at det gis adgang til å benytte vannressursene, eventuelt til smoltproduksjon. Som dette notatet viser er vi derimot sterkt negative til at de som har eller får anledning til å benytte Lona-vassdraget til kommersiell virksomhet kan fortsette med dette uten at ovennevnte punkter settes som en forutsetning for konsesjonen.

Helge Tellefsen, Leder Dørdal Velforening

Helge Tellefsen

Følgende grunneiere til Lona-vassdraget står bak høringsuttalelsen:

Odd Romar Bakke
 Odd Romar Bakke
Jens Rune Dørdal
 Jens Rune Dørdal
Jarle Westgaard
 Jarle Westgaard

Frank Sæteren
Frank R. Sæteren
 Christine F. Bakke
Christine F. Bakke

Olaf Steinar Bjordam

Georg Salvesen

Karin Tellefsen

Svein Harry Bakke

Hans Martin Nilsen

Tore Christensen

Heidi Halvorsen

Stein Gisle Christensen

May Lund

Øystein Garstad

Torbjørn Halvorsen

Knut Asbjørn Lia

Bakkeveien Skogsbilveiforening

Odd R. Bakke

Vedlegg : Ingeniør Einar Tafjord, LONA-VASSDRAGET I BAMBLE – KRAGERØ KOMMUNER

CC: NVE v/ Goranka Grzanic, Seksjon for damsikkerhet, Tønsberg